ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

Factors Affecting School Organizational Health under the Jurisdiction of Sa Kaeo Primary Education Service Area Office 1

บุญญาพร สุขใจดี*, สรรเสริญ หุ่นแสน**, กัญภร เอี่ยมพญา***
Boonyaporn Sukjaidee*, Sunsuen Hunsaen**, Kanporn Aiemphaya***
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
Rajabhat Rajanagarindra University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน 2) ศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านแรงจูงใจ กับสุขภาพองค์การของโรงเรียน และ 4) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียรสัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การและปัจจัยด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ 2) สุขภาพองค์การของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ตามลำดับ 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านแรงจูงใจ ด้านเทคโนโลยี ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และด้านโครงสร้างองค์การ สามารถร่วมกันพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนได้ร้อยละ 64.40 โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .310Z_4 + .114Z_3 + .246Z_2 + .236Z_1$$

คำสำคัญ: โครงสร้างองค์การ, สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ, เทคโนโลยี, แรงจูงใจ, สุขภาพองค์การของโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to study 1) levels of factors affecting school organizational health; 2) levels of school organizational health; 3) relationship between factors (organizational structure, external environment, technology, and motivation) and

school organizational health; and 4) factors affecting school organizational health. The sample used in the research were 322 teachers under Sa Kaeo Primary Educational Service Area Office 1. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson Product moment correlation coefficient, and multiple linear regression analysis.

The research findings found that; 1) The overall level of factors affecting school organizational health was high, ranking by mean scores from high to low: external environment factors, motivation factor, organization structure factor, and technology factor, respectively; 2) The overall level of school organizational health was high, ranking by mean scores from high to low: resource support, strength of the organization, executive leadership, academic emphasis, teacher coexistence, and influence of executives, respectively; 3) There was a strong positive correlation between organizational structure, external environment, technology, motivation, and school organizational health, with a statistical significance of.05; 4) The factors namely motivation, technology, external environment, and organizational structure affected the organizational structure. They could predict the school organizational health at 64.40%. It could be written as a forecast equation in the form of standard scores as follows:

$$Z' = .310Z_4 + .114Z_3 + .246Z_2 + .236Z_1$$

Keywords: Organizational Structure Factor, External Environmental Factor, Technology factor, Motivation factor, School Organizational Health

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัฒน์กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญและรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาเป้าหมายประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมยุค Thailand 4.0 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ค) และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นับตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 เป็นต้นมา ได้ส่งผลกระทบต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัฒน์ของโลกและประเทศไทยอย่างกว้างขวาง รุนแรงในระดับที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน แม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรคเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในโลก ขณะที่มีแนวโน้มวิกฤติและภัยพิบัติเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ลดลง ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ เพื่อให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาต่อไป (แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565, 2563, หน้า 8)

องค์การทางการศึกษามีความสำคัญมากที่จะเป็นเครื่องหล่อหลอมเยาวชนของชาติให้มีความสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อจะช่วยให้เยาวชนนำขุมทรัพย์ทางปัญญา สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมและประเทศชาติ ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นที่จะนำพาเยาวชนให้ได้รับความรู้ สร้างคุณค่าด้วยการประกอบอาชีพอย่างสุจริตโดยอาศัยความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนในระบบเป็นฐานและขยายไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 2) และเนื่องจากสุขภาพองค์การเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์การ องค์การใดที่มีสุขภาพองค์การที่ดีก็จะทำให้การบริหารจัดการองค์การมีประสิทธิผล ถ้าองค์การใดมีสุขภาพองค์การที่ไม่ดีก็จะทำให้การบริหารองค์การขาดประสิทธิผลได้เช่นกัน (Tarter, Hoy and Kottkamp, 1991, pp. 73-74) สุขภาพองค์การของโรงเรียนในทรรศนะของ ฮอย และทาร์เตอร์ (Hoy & Tarter, 1997; อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2560, หน้า 316) ได้อธิบายว่า ความสามารถของระบบภายในโรงเรียนนั้นต้องเกิดขึ้นมาจากระดับภารกิจและความรับผิดชอบของระบบโรงเรียนตามทฤษฎีระบบสังคม ซึ่งมีอยู่ 3 ระดับคือ ระดับสถาบัน ระดับผู้บริหาร และระดับครู โดยโรงเรียนที่มีสุขภาพดีจะต้องประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร นักเรียน ซึ่งมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานและการปฏิบัติต่อกันอย่างสามัคคีกลมเกลียว ตั้งเป้าหมายไว้สูงแล้วยังทำได้สำเร็จ บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความเป็นระเบียบ ให้ความสนใจเอาใจใส่อย่างจริงจัง นักเรียนทีมีผลการเรียนดีได้รับการยกย่องชมเชย ผู้บริหารที่มีสุขภาพที่ดีมีความเป็นมิตร ให้การสนับสนุนและเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นผู้ใต้บังคับบัญชา และจัดหาทรัพยากรทุกๆ ด้านให้ครูผู้สอนตามที่ต้องการสร้างความสัมพันธ์ มีความเชื่อถือไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยสุขภาพองค์การเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ โดยมีตัวแปรที่สามารถวัดมิติสุขภาพองค์การได้ คือ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โดยไม่ได้รับแรงกดดันจากผู้ปกครอง ผู้นำของโรงเรียนมีภาวการณ์นำแบบบูรณาการคือมุ่งทั้งงานและที่มุ่งเน้นความเป็นมิตร ครูมีความกระตือรือร้น จากการได้รับการสนับสนุน รวมทั้งการได้รับทรัพยากรที่จำเป็น จากผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนที่ดี ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจในสถาบันของตน กรรณิการ์ เฟื่องประยูร (2555, หน้า 52) ได้ศึกษาความสัมพันธ์สุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสถานศึกษาที่มีสุขภาพองค์การดี จะมีตัวบ่งชี้หรือสิ่งสำคัญหลายประการ ซึ่งในระยะที่ผ่านมามีนักวิชาการทางการศึกษาได้ค้นพบว่า มีสิ่งสำคัญหลายสิ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา

ข้อมูลจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทำให้ทราบว่าโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ยังไม่สามารถบรรลุยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญมากต่อโรงเรียน ต่อครูและต่อนักเรียน ปัญหาที่มีผลต่อครูนั้นเนื่องมาจากปัจจุบันมีการยกระดับวิทยฐานะของครูและผู้บริหาร มีเกณฑ์การพิจารณาบางส่วนมาจากการประเมินคุณภาพการศึกษา โรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test: NT) ต่ำกว่าเกณฑ์ บ่งบอกว่าโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ นั่นหมายถึงเป็นองค์การที่มีสุขภาพไม่ดี มีปัญหาในการบริหารจัดการโรงเรียน ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อม

ชุมชน และปัญหาบุคลากร ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้จะต้องเร่งรัดพัฒนาตนเองให้ได้มาตรฐาน ในส่วนของปัญหาต่อนักเรียนนั้น เนื่องจากขาดอัตรากำลังครู ครูสอนไม่ตรงกับรายวิชาเอก ครูยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน การบริหารจัดการไม่ดี ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2563, หน้า 4-5) ปัญหาที่โรงเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาบ่งบอกให้ทราบว่าโรงเรียนเหล่านั้นมีสุขภาพองค์การไม่ดี จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวทางเพื่อนำมาพัฒนาการสุขภาพองค์การให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้าง ที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเป็นข้อมูลในการวางแผนกำหนดนโยบาย มาตรการส่งเสริม พัฒนาการบริหารสถานศึกษาและจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านแรงจูงใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านแรงจูงใจ กับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ใน 5 อำเภอ จำนวน 145 โรงเรียน จำนวน 1,922 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปี ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็น แบบสอบถาม

ตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สุขภาพองค์การของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความถูกต้องของภาษาโดยใช้เทคนิค IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาแบบสอบถาม ผลการพิจารณาได้ค่าอยู่ระหว่าง .80-1.00 ทุกข้อ

2. การค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .98

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 322 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และวิเคราะห์สถิติ ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด 322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามตอนขั้นตอนดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าความถี่ (Frequency) 2) ค่าร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean) 4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
1. ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ	4.07	.47	มาก
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ	4.08	.38	มาก
3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	4.06	.44	มาก
4. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	4.08	.41	มาก
เฉลี่ยรวม	4.07	.37	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน มีการปฏิบัติทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ($\bar{X}$ = 4.08) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.08) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ($\bar{X}$ = 4.07) และปัจจัยด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.06)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
1. โรงเรียนมีการจัดส่วนงานต่างๆ อย่างเป็นทางการ	4.16	.78	มาก
2. โรงเรียนมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างบุคลากรขององค์การ	4.18	.76	มาก
3. โรงเรียนมีการจัดลำดับขั้นตามสายการบังคับบัญชา	4.04	.70	มาก
4. ผู้บริหารมีการประสานงานในสายการบังคับบัญชา	3.95	.66	มาก
5. ครูมีการรายงานผลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชา	4.05	.77	มาก
6. ผู้บริหารมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่มีความเหมาะสมให้ครูตามบทบาทหน้าที่	4.13	.77	มาก
7. โรงเรียนมีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการองค์การ	4.02	.69	มาก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
8. โรงเรียนมีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	4.01	.69	มาก
เฉลี่ยรวม	4.07	.47	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ มีการปฏิบัติทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ โรงเรียนมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างบุคลากรขององค์การ ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดส่วนงานต่างๆ อย่างเป็นทางการ ($\bar{X}$ = 4.16) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการประสานงานในสายการบังคับบัญชา ($\bar{X}$ = 3.95)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
1. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ	4.17	.70	มาก
2. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานเอกชน	3.84	.67	มาก
3. ที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสม	4.18	.67	มาก
4. ครูมีวัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	4.01	.66	มาก
5. นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.18	.72	มาก
6. ครูมีการปรับตัวเข้ากับชุมชน	4.15	.71	มาก
7. ครูในโรงเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	4.05	.70	มาก
เฉลี่ยรวม	4.08	.38	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ มีการปฏิบัติทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมา คือ นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.18) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานเอกชน ($\bar{X}$ = 3.84)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
1. ครูสามารถประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์	4.06	.77	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	4.21	.74	มาก
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	4.04	.69	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเพื่อใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน	4.01	.67	มาก
5. ผู้บริหารมีการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนโดยใช้เทคโนโลยี	4.05	.76	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูสร้างบทเรียนด้วยระบบเทคโนโลยี	4.10	.75	มาก
7. โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานโดยใช้เครือข่ายไร้สายทั้งในและนอกห้องเรียน	4.03	.76	มาก
8. ผู้บริหารและครูมีการสื่อสารและส่งข้อมูลผ่านระบบ Internet โดยใช้แอพลิเคชัน	3.98	.63	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	.44	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี มีการปฏิบัติทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมโดยใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.21) รองลงมา คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูสร้างบทเรียนด้วยระบบเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.10) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารและครูมีการสื่อสารและส่งข้อมูลผ่านระบบ Internet โดยใช้แอพลิเคชัน ($\bar{X}$ = 3.98)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D*) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านแรงจูงใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านแรงจูงใจ	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
1. ผู้บริหารให้การยอมรับในความคิดเห็นและนำข้อเสนอของครูมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.18	.67	มาก
2. ผู้บริหารให้อิสระในการทำงานครู	3.87	.70	มาก
3. ผู้บริหารมีการให้รางวัลและยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานได้ดี	4.18	.70	มาก
4. ผู้บริหารมีการให้การสนับสนุนครูในการทำผลงานทางวิชาการ	3.99	.66	มาก
5. ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูใช้ศักยภาพของตนปฏิบัติงานได้เต็มที่	4.18	.72	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนมีการฝึกอบรม พัฒนาตนเอง	4.14	.72	มาก
7. ภาพลักษณ์ของโรงเรียนส่งผลให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	4.01	.69	มาก
เฉลี่ยรวม	4.08	.41	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านแรงจูงใจ มีการปฏิบัติทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ผู้บริหารให้การยอมรับในความคิดเห็นและนำข้อเสนอของครูมาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.18) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการให้รางวัลและยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานได้ดี ($\bar{X}$ = 4.18) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารให้อิสระในการทำงานครู ($\bar{X}$ = 3.87)

2. ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

สุขภาพองค์การของโรงเรียน	*n* = 322		ระดับ
	$\bar{X}$	*S.D.*	
1. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	4.25	.58	มาก
2. ด้านความเข้มแข็งขององค์การ	4.21	.51	มาก
3. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.20	.51	มาก
4. ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร	4.08	.55	มาก
5. ด้านการอยู่ร่วมกันของครู	4.11	.53	มาก
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	4.20	.59	มาก
เฉลี่ยรวม	4.17	.46	มาก

จากตาราง 6 พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน มีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ($\bar{X}$ = 4.25) ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ($\bar{X}$ = 4.21) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{X}$ = 4.20) ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.20) ด้านการอยู่ร่วมกันของครู ($\bar{X}$ = 4.11) และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ($\bar{X}$ = 4.08) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X
ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ (X_1)	1.00				
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (X_2)	.620*	1.00			
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (X_3)	.671*	.675*	1.00		
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (X_4)	.332*	.419*	.315*	1.00	
สุขภาพองค์การของโรงเรียน (Y)	.692*	.704*	.649*	.752*	.795*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (r_{xy} = .795) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (r_{x_4y} = .752) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (r_{x_2y} = .704) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ (r_{x_1y} = .692) และด้านเทคโนโลยี (r_{x_3y} = .649)

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคุณ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน				
	b	$S.E._b$	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.135	.176		.770	.008
ด้านแรงจูงใจ (X_4)	.344	.081	.310	4.223	.000
ด้านเทคโนโลยี (X_3)	.120	.073	.114	1.630	.000
ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (X_2)	.295	.077	.246	3.818	.001
ด้านโครงสร้างองค์การ (X_1)	.232	.076	.236	3.054	.002
ค่าคงที่ (α) = .135					
R = .802, R^2 = .644, $S.E._{est}$ = .639, F = 143.200					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจ (X_4) ด้านเทคโนโลยี (X_3) ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (X_2) และด้านโครงสร้างองค์การ (X_1) สามารถร่วมกันพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคุณ (R) เท่ากับ .802 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .644 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($S.E._{est}$) เท่ากับ .639 ทั้ง 4 ตัวแปรสามารถทำนายสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้ร้อยละ 64.40 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y' = -.135+.344X_4+.120X_3+.295X_2+.232X_1$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z' = .310Z_4+.114Z_3+.246Z_2+.236Z_1$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ คณพงศ์ ดาเลิศ (2555, หน้า 77) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เรวัตร งะบุรงค์ (2560, หน้า 175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ผลวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2562, หน้า 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมองค์การ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นองค์ประกอบที่โรงเรียนใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียน เอื้อต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในเขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันสื่อการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำ มีการรวมกลุ่มทางวิชาชีพทำให้ครูผู้สอนมีเพื่อนร่วมทางและไม่โดดเดี่ยว จึงส่งผลถึงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามไปด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2564, หน้า17) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ โชติพงษ์ ถาวรโชติ (2559, หน้า 86-98) ได้ศึกษาการบริหารความขัดแย้งที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีค่าฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ โชติกา แสงอรุณ (2560, หน้า 105-107) ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2562, หน้า 84) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรามีค่าฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดเสริมสร้างความร่วมมือและ

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และสถานประกอบการ ผ่านครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสร้างให้ชุมชนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา ร่วมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักเรียน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี สามารถทำคุณประโยชน์ให้กับชุมชน และประเทศชาติ การรวมพลังประสานความร่วมมือกับชุมชนให้ทำงานร่วมกับสถานศึกษา โดยเอาจุดแข็งและความพร้อมของบุคคลและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างสรรค์จนเกิดเป็นประโยชน์สูงสุด สร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งความรู้ ศูนย์กลางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2564, หน้า 47) และจากในสภาพปัจจุบันโรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความเข้มแข็งด้านบุคลากร งานวิชาการ เกิดความสามัคคีที่จะร่วมกันสร้างและพัฒนาองค์การ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในภาครัฐมีการสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ชูเชิด พุทธเจริญ, 2558, หน้า 141-142) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรัญญา สารีโพธิ์ (2553, หน้า 70) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ คณพงศ์ ดาเลิศ (2555, หน้า 71) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ยิ่งยศ เปรมฤดีปรีชาชาญ (2562, หน้า 138) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีโครงสร้างองค์การที่ดีและเหมาะสมจะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทำให้การทำงานของบุคลากรงานไม่ซ้ำซ้อนกัน ไม่มีแผนกงานหรือฝ่ายงานมากเกินไป เป็นการประหยัดต้นทุนไปด้วย ช่วยให้องค์การสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ (อมราพร พรพงษ์, 2560, หน้า 137) สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบอยู่ภายนอกสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาและอยู่นอกเหนือการควบคุมของสถานศึกษา (เรวัตร งะบุรงค์, 2560, หน้า 178) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้เทคโนโลยีได้เพิ่มบทบาทและมีความสำคัญต่อองค์การสูงขึ้นทุกส่วน ทุกระบบในองค์การต้องอาศัยเทคโนโลยีเพราะเทคโนโลยีช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ช่วยให้การเรียนรู้กระจายไปสู่ทุกส่วนในองค์การอย่างทั่วถึง (ไชยสิทธิ์ ปิยมาตย์, 2556, หน้า 82) และผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีการสร้างแรงจูงใจสูง มีความต้องการอำนาจสูง เป็นความพยายามมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น และมีอำนาจในการทำให้ผู้อื่นยอมรับไว้วางใจและทำงานให้สำเร็จ

(เนตร์พัณณา ยาวิราช, 2556, หน้า 194) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ด้านแรงจูงใจ ด้านเทคโนโลยี ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และด้านโครงสร้างองค์การ ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านแรงจูงใจ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัชชัย จิตรนันท์ (2557, หน้า 96-105) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านแรงจูงใจ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ เรวัตร งะบุรงค์ (2560, หน้า 175-178) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านแรงจูงใจ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2562, หน้า 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านแรงจูงใจ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้มีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับข้าราชการครูและบุคลากรการศึกษา ซึ่งเป็นเสมือนพลังที่กระตุ้น พฤติกรรมให้แต่ละบุคคล ใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานไปในทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา (ยิ่งยศ เปรมฤดีปรีชาชาญ, 2562, หน้า 56) เน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์และเน้นความพึงพอใจของผู้ตามในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลผลิตขององค์การ ส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข นำไปสู่สภาพการณ์สิ่งแวดล้อมและงานที่น่าอยู่จะมุ่งผลงานโดยไม่สร้างความกดดันแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่า บุคลากรมีความสุขในการทำงาน การนิเทศในการทำงานควรมีเพียงเล็กน้อยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมในการทำงาน ลักษณะคล้ายการทำงานในครอบครัวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจ ความสนุกสนานในการทำงานของผู้ร่วมงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการต่อต้านต่างๆ (พรสวัสดิ์ ศิรศาตนันท์, 2555, หน้า 38) แรงจูงใจยังส่งเสริมให้ทำงานสำเร็จ เป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการ แรงผลักดันนั้นๆ อาจเกิดจากภายในหรือภายนอก เป็นการกำหนดแนวทางของพฤติกรรมชี้ว่าควรเป็นในรูปแบบใด นำพฤติกรรมให้ ตรงทิศทางเพื่อที่จะบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556, หน้า 217) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านแรงจูงใจ สามารถส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัชชัย จิตรนันท์ (2557, หน้า 96-105) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ เรวัตร งะบุรงค์ (2560, หน้า 175-178) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2562, หน้า 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการดำเนินการต่างๆ ตามภารกิจของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในเรื่องการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ยกระดับคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมีการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีไปพร้อมกัน (สงบ อินทรมณี, 2562, หน้า 357) นอกจากนี้เทคโนโลยียังสามารถเพิ่มพูนการเรียนรู้ นำเอาวีดิทัศน์ โสตทัศน์ และการฝึกอบรมมาบูรณาการด้วยกัน เป็นการฝึกอบรมแบบสื่อผสมผสาน สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อถ่ายทอดและพัฒนาความรู้และทักษะของคนในองค์การให้มากยิ่งขึ้น และเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ยังรวบรวม กำหนดรหัส จัดเก็บ และถ่ายโอนข้อมูลไปทั่วทั้งองค์การ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรในองค์การได้เข้าถึงความรู้และมีการแลกเปลี่ยนสารสนเทศและการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (ไชยสิทธิ์ ปิยมาตย์, 2556, หน้า 83) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านเทคโนโลยี สามารถส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัชชัย จิตรนันท์ (2557, หน้า 96-105) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ เรวัตร งะบุรงค์ (2560, หน้า 175-178) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2562, หน้า 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม

ภายนอกองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา มีสภาพแวดล้อมที่อยู่นอกการควบคุมของหน่วยงาน ดังนั้นจึงมีอาณาบริเวณที่กว้างขวาง มีปัจจัยที่แตกต่างหลากหลายการจะวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นเงื่อนไขและแนวโน้มอย่างกว้างๆ ของสังคมที่หน่วยงานนั้น ดำรงอยู่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินภารกิจของหน่วยงาน โดยที่หน่วยงานไม่สามารถควบคุมได้ การใช้ประโยชน์ของสภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป จะใช้เพื่อการคาดการณ์สถานการณ์และแนวโน้มเพื่อการกำหนดวิสัยทัศน์มากกว่าที่จะใช้เพื่อการกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ และสภาพแวดล้อมภายนอกเฉพาะ เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งอิทธิพลโดยตรงต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน และมีความใกล้ชิดกับการดำเนินภารกิจของหน่วยงานหรือองค์การ เช่น นโยบายรัฐบาล ความคาดหวังและความต้องการของประชาชน เป็นต้น การใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมภายนอกเฉพาะจึงเป็นการประเมินเพื่อการกำหนดพันธกิจวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ (พิมล ธนพิพัฒนศิริ, 2562, หน้า 19-20) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบอยู่ภายนอกสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา อยู่นอกเหนือการควบคุมของสถานศึกษา (เรวัตร งะบุรงค์, 2560, หน้า 178) ซึ่งในการบริหารองค์กรและบุคลากรสมัยใหม่ โดยทำให้บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการจัดการกับสภาพแวดล้อมภายในภายนอกขององค์กรให้เหมาะสม เพื่อเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และเป็นที่พึงพอใจของบุคลากรในองค์กร (อภิญญา เจริญศรี, 2558, หน้า 14) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัชชัย จิตรนันท์ (2557, หน้า 96-105) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านโครงสร้างองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ เรวัตร งะบุรงค์ (2560, หน้า 175-178) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านโครงสร้างองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล (2562, หน้า 43) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ด้านโครงสร้างองค์การ สามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โครงสร้างองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีเหมาะสม ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทำให้การทำงานของบุคลากร งานไม่ซ้ำซ้อนกัน ไม่มีแผนกงานหรือฝ่ายงานมากเกินไป เป็นการประหยัดต้นทุนไปด้วย ช่วยให้องค์การสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ (อมราพร

พรพงษ์, 2560, หน้า 137) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการกำหนดนโยบายที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา กลยุทธ์ที่ 6 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ให้สถานศึกษาหรือกลุ่มสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาครอบคลุม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยดำเนินการเป็นรายสถานศึกษาหรือกลุ่มสถานศึกษา อาจดำเนินการเป็นรายด้านหรือทุกด้านได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, หน้า 17) ซึ่งความเป็นเอกภาพของคนในองค์การ เป็นสิ่งที่สำคัญทำให้เกิดความทรงรักภักดีต่อกลุ่มคนผู้ปฏิบัติงาน และความจงรักภักดีต่อกลุ่มคนนี้ ช่วยทำให้กลุ่มมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น และช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Litwin & Stinger, 1968, *pp.* 81-82) จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การของโรงเรียน ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการประสานงานในสายการบังคับบัญชา โรงเรียนควรมีกฎระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการองค์การ มีการจัดลำดับขั้นตามสายการบังคับบัญชา และครูมีการรายงานผลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชา

2. จากผลการศึกษา พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวคิดทางการบริหารเป็นที่ยอมรับของครูและบุคคลทั่วไป ผู้บริหารควรเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ผู้บริหารควรได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอก ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลเป็นฐานในการดำเนินงานต่างๆ ผู้บริหารควรใช้อำนาจอย่างเป็นธรรม ผู้บริหารสามารถโน้มน้าวให้ผู้บังคับบัญชาคล้อยตามและยอมรับในข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ครูสามารถปฏิบัติงานที่ผู้บริหารมอบหมายได้ด้วยความเต็มใจ

3. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และปัจจัยด้านแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยด้านเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับสุขภาพองค์การของโรงเรียนอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรมีการสื่อสารและส่งข้อมูลผ่านระบบ Internet โดยใช้แอพลิเคชัน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเพื่อใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานโดยใช้เครือข่ายไร้สายทั้งในและนอกห้องเรียน และผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

4. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านโครงสร้างองค์การสามารถพยากรณ์สุขภาพองค์การของโรงเรียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ

อบรมพัฒนาผู้บริหาร ผู้บริหารควรมีการออกคำสั่งมอบหมายงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิธีการที่จะเสริมสร้างบุคลากรในโรงเรียนดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย มีการพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างองค์การ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เทคโนโลยี และแรงจูงใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3. ควรศึกษาปัจจัยที่สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามความเห็นของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ เฟื่องประยูร. (2555). *การศึกษาความสัมพันธ์สุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

คณพงศ์ ดาเลิศ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วี. พริ้นท์ (1991).

ชูเชิด พุทธเจริญ. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

โชติกา แสงอรุณ. (2560). *แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

โชติพงษ์ ถาวรโชติ. (2559*). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ไชยสิทธิ์ ปิยมาตย์. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการของกองทัพบก*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธัชชัย จิตรนันท์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, *33* (1), 96-105.

ธัชฐณพงศ์ อธิไกรมงคล. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2556). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.

แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565. (2563, 30 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 137 ตอนพิเศษ 305ง., หน้า 3.

พรสวัสดิ์ ศิรศาตนันท์. (2555). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พิมล ธนพิพัฒนศิริ. (2562). *หลักการและเทคนิคการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ด้านสุขภาพ*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยิ่งยศ เปรมฤดีปรีชาชาญ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *วารสารบัณฑิตวิจัย, 10* (1), 137-152.

เรวัตร งะบุรงค์. (2560). ตัวแปรที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. *วารสารเกษมบัณฑิต, 18* (1), 175-185.

สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16* (1), 353-360.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1. (2563). *รายงานการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. สระแก้ว : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1. (2564). *แผนปฏิบัติงานประจำปี ปีงบประมาณ 2564 (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การบริหารการศึกษาหลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

อรัญญา สารีโพธิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

อภิญญา เจริญศรี. (2558). *การศึกษาสภาพแวดล้อมภายในภายนอกองค์กร และค่านิยมในการทำงานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อมราพร พรพงษ์. (2560). *การจัดการองค์การ*. (เอกสารประกอบการสอน). ระนอง: วิทยาลัยชุมชนระนอง. (อัดสำเนา).

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement*, 30, 608.

Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbeic, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

Litwin, S. G., & Stringer, K. L.. (1968). Perceptions of the best and world climates for creative. *Journal of applied Psychology, 58* (4) 81-82.

Tarter, John. Hoy, Wayne K. and Kottkamp, Robert B. (1991). *Open Schools/Healthy Schools : Measuring Organizational Climate*. Newbury Park: Corwin Press.